

LIIKEALA OULU

PAM-LIIKEALAN OULUN OSASTON JULKAISU • Kesäkuu 2014

M-Itella Posti Oy Itella Green

Haluatko olla mukana vaikuttamassa ammattiosaston toimintaan ja päätöksentekoon?
Ammattiosaston johtokunta valitaan syyskokouksessa. Seuraa infoa kotisivuilta ja facesta.
Tarvitsemme tietosi ja kokemustasi työelämästä.

www.liikealanoulunosasto.fi

 facebook.com/liikealanoulunosasto

Eurovaalit

Tätä kirjoitettaessa on eurovaalien toiseksi viimeisen ennakköäänestyspäivän ilta. Äänestysaktiivisuuden uskotaan jäävän jälleen alhaiseksi.

Tavallisen kansalaisen näkökulmasta katsottuna EU tuntuu kaukaiselta, ja voi olla vaikea ymmärtää, kuinka paljon Brysselissä tehdyt päätökset vaikuttavat meidän suomalaistenkin elämään. Myös europarlamentaarikot voivat tuntua etäisiltä, sillä heistä ja heidän tekemästä työstä kuulee oikeastaan vain näin vaalien alla.

Perinteisesti vähiten äänestämässä käyvät heikoimmassa asemassa olevat kansalaisemme ja yleinen selitys tuntuu olevan, että äänestäminen ei kiinnosta, koska mikään ei kuitenkaan muutu.

Varmaa on, että äänestämättä jättäminen ei saa asioita muuttumaan. Kannattaa muistaa, että päätökset tekevät parlamenttiin valitut ja mitä vähemmän päättäjissä on meidän pienipalkkaisten edustajia, sitä vähemmän meidän näkökulmamme tulee päätöksä tehtäessä huomioitua.

EU- kriittisyys on lisääntynyt, mikä on ymmärrettävää, sillä talous koko EU- alueella on kehossa kunnossa ja pankkeja sekä eteläisen Euroopan jäsenmaita on jouduttu rahallisesti tukemaan meidänkin verovaroista.

Olemmepa EU:sta mitä mieltä tahansa, kuitenkin Suomi on jäsenmaa.

Mukavaa kesää.

PAM-Liikealan Oulun osaston puheenjohtaja
Pentti Kanninen

PAM

MUKAAN AMMATTIOSASTOON

Tiedätkö, että sinullakin on ammattiosasto, jonka kautta voit osallistua erilaisiin tapahtumiin ja vaikuttaa liiton toimintaan? Kun olet liittynyt PAMiin, olet samalla liittynyt ammattiosastoon.

Ammattiosastot ovat itsenäisiä yhdistyksiä, jotka yhdessä muodostavat PAMin. Ammattiosasto voi olla yhden työpaikan osasto tai se voi olla myös alueellinen osasto, jolloin siihen voi kuulua työntekijöitä usealta työpaikalta.

PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135 toimii Oulun ja lähikuntien palvelualan työntekijöiden ammattiosastona. Osastossa on noin 6300 jäsentä. Jäsenemme toimivat mm. myyjinä, tukkumyyjinä, toimistotyöntekijöinä, varastohenkilöinä, partureina, kampaajina, esimiehinä sekä huoltamotyöntekijöinä.

Osastot edustavat jäseniään liitossa, tekevät aloitteita, vaikuttavat palvelualuejen työntekijöiden työ- ja elinoloihin sekä tarjoavat palveluita jäsenilleen.

Ammattiosaston kautta voi

- tehdä aloitteita esimerkiksi alan työehtosopimusten parantamiseksi
- osallistua koulutukseen, työpaikkatoimintaan ja vapaa-ajan tapahtumiin
- tehdä ehdotuksia ja olla päättämässä, mitä toimintaa osasto järjestää

www.liikealanouluosasto.fi • www.facebook.com/PAM-Liikealan-Oulu
Liikealan Oulun osasto 135, puhelin toimistoon 044 5450 135, Uusikatu 22, 4. krs

Luottamusmiehen tueksi ja turvaksi työpaikalla

Ammattiliiton neuvottelemaan työehtosopimukset

Riitatilanteissa tarvittaessa ilmaisen oikeusavun

Kaikille jäsenille kuuluvat edut, esim. koulutukset, tuetut lomat ja muut edut

Oman ammattiosaston järjestämät tapahtumat ja muut edut

Ammattiliiton jäsenenä saat muutakin kuin pelkän työttömyyskassan

Ammattiliitossa on joukkovoimaa neuvotella työelämän tulevaisuudesta

Ammattiliiton jäsenmaksu on verovähenteinen

Kolme kysymystä ja vastausta

Tällä kertaa piinapenkkiin on istutettu PAM Keski-Suomen aluepäällikkö **Sirpa Moilanen**, joka on kevään aikana toiminnut myös vt. Oulun ja Lapin aluepäällikkönä.

1. Miten olet viihtynyt Oulussa?

Olen viihtynyt todella hyvin. Oulu on ”leppoisa” kaupunki ja täällä on mukavia ja helposti lähestyttäviä ihmisiä.

2. Minkälaisia alueellisia eroja olet huomannut Keski-Suomen ja Pohjois-Suomen alueissa esimerkiksi työpaikkoja kiertäessäsi?

Suurin ero ilman muuta on täällä pohjoisessa nuo välimatkat, muutoin ei mitään isompia eroja mielestäni ole.

3. Terveiset osastomme jäsenille!

Kaikille oikein lämmintä ja mukavaa kesää.

Nina Karjalainen

PAM

LIIKEALA OULU

LIIKEALA OULU Kesäkuu 2014

Julkaisija: PAM-Liikealan Oulun osasto ry.

Vastaava toimittaja: Pentti Kanninen

Sihteeri: Anne Ylivirta

Sivunvalmistus: Pohjolan Painotuote Oy

Painos: 6500 kpl

Painopaikka: Suomalainen Lehtipaino Oy

PAMin edustajisto: Eläkeneuvotteluissa on onnistuttava

Työmarkkinajärjestöt käyvät tiiviisti neuvotteluita työeläkeuudistuksesta. Neuvottelijat ovat sitoutuneet siihen, että työuria pidentävä ratkaisu syntyy syksyllä 2014. Samaa viestitettiin myös maan hallitukselle maaliskuun kehysriihen alla. Työuratavoitteen on sitouduttu jo useita vuosia sitten, ja syksyyn mennessä siihen on löydettyvä uskottavat keinot. PAMin edustajisto painottaa, että neuvottelujen on pysyttävä aikataulussa ja ratkaisujen on löydyttävä tiiviissä ja hyvässä kaksikantavalmistelussa. Huoli eläkevarojen riittävyydestä ei ole peloteltua. Työeläkemaksujen tasoa on tarkistettava ja mak-

suista on sovittava työntekijä- ja työnantajajärjestöjen kesken niin sitovasti, että potti oikeasti riittää säällisiin eläkeisiin myös nyt ja tulevaisuudessa työelämään tulevien nuorten osalta.

Työvuosia hyvinvoinnista ja paremmasta työllisyydestä

Eläkeiän mekaaninen nosto ei ole ratkaisu, vaan merkittävin kysymys on, miten puheet työurien pidentämisestä saadaan käytännön toimenpiteiksi työpaikoilla. Työhyvinvointia on parannettava

lisäämällä ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa esimerkiksi omiin työaikoihinsa, työkuvaan sisällöllisiin muutoksiin ja kehittämällä työkyvyn ylläpidon johtamista. Palvelualoille tyypillistä on työn fyysinen kuormittavuus sekä usein hyvin nuorena alkanut työura. PAMin edustajisto vaatii, että ratkaisuja haettaessa huomioidaan eri ikäluokkien ja eri työtehtävissä työskentelevien tarpeet ja taataan jatkossakin henkilökohtaisten joustojen mahdollisuus eläkkeelle siirtymisessä. Toiveena on, että lopullisessa mallissa on jokin elementti, jossa huomioidaan työuran kokonaispituus. Juuri nyt palvelualoillaakin työttö-

myys on kasvanut merkittävästi ja työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Kun työttömyysaste on yli 9 prosenttia, näyttäytyy keskustelu työurien pidentämisestä nurinkuriselta. Talous- ja työllisyyskasvuun sekä kotimaisen kysynnän parantamiseen tähtäävät toimet olisivat maan hallitukselta parasta työurapolitiikkaa pamilaiten näkökulmasta.

Pamin edustajisto kokoontui Petäyksessä 13.14.5. Osastoa edustivat Anna-Liisa Silvola ja Pia Saastamoinen

SOLIDAARISUUTTA HÄMEENLINNASSA

SASKin solidaarisuuspäivät keräsi mittavan yleisön – paikalle saapui lähes 400 vierasta. Yleisö koostui muun muassa ay-aktiiveista ja -päättäjistä, ammattiliittojen henkilöstöstä, SASKin kannatusjäsenistä sekä mediasta. Tilaisuuden avauspuheenvuoron piti kehitysministeri Pekka Haavisto (vihr.), joka korosti ay-liikkeen roolia tulonjaon tasaajana kehittyvissä maissa. Puheessaan Haavisto pohti myös internetin nousevaa merkitystä globaaliassa etelässä.

Haavisto kertoi tarinan, kuinka hän Lagosissa kiinnitti huomiota muutamaan nuoreen, jotka tehtailivat nigerialaiskirjeitä, joilla hyväuskoisia länsimaissa netin-käyttäjii huijataan lähettämään rahaa.

– Huomasin, että nämä kaverit ovat aika taitavia. He osaavat kirjoittaa vakuuttavan näköisiä business-kirjeitä ja koodata nettisivuja. Valitettavasti heitä käytetään nyt rikollisiin tarkoituksiin. Olisiko näille taidoille käyttöä myös laajemmin, jos auttaisimme näitä maita synnyttämään työtä itä-alalle. Haavisto kysyi puheessaan.

Vaikeneminen ei ole kultaa

Tilaisuuden kansainvälisistä vieraista lauantain käärinimi oli Indonesian metalliliiton puheenjohtaja Said Iqbal. Hän korosti, että hiljaisuudella ei saavuteta mitään.

– Vaikenemisen on loputtava. Jos olemme hiljaa, emme voi muuttaa seuraavan sukupolven olosuhteita, vaan sama tilanne jatkuu, Iqbal sanoi. Iqbalin mielestä indonesialaisen yhteiskunnan päättäjät alkavat ymmärtää, että ammattiliittoja kannattaa kuunnella, jotta ihmisten elinolosuhteita voidaan kohentaa. – Mutta työnantajien edustajat eivät tätä ymmärrä.

Lapset kouluun

Sunnuntaina toimittaja Timo Harakan vetämässä paneelissa kehitysmaiden slummeja kierrellyt tv-tuottaja Arman Alizad pohti kurjuuden ja sosiaalisen epätasa-arvon kysymyksiä. Hän korosti koulutuksen merkitystä. – Asia, mitä pidämme täällä itsestäänselvyyksinä, ovat muualla kaukaisia unelmia. Kehityksessä on iso ongelma, että lapsia ei saada kouluun, koska kouluja ei ole, Alizad sanoi. Matkoillaan häntä on hätkähtänyt eniten ihmiskappu. – Jos on riittävän köyhää, vanhemmat alkavat myydä lapsiaan. – Näiden lasten suurin haave on, että he pääsisivät kouluun. Koulutusta pitää saada lisää.

Lapset ja etenkin tytöt on saatava kouluun!

Missä ay-liike piileksii?

Ammattiliitoista Alizad ei nähty vilautakaan matkoillaan maailman kurjimmassa paikoissa. Toisena sunnuntain panelistina istunut teollisuusalojen ammattiliittojen maailmanjärjestön IndustriALLin pääsihteeri Jyrki Raina huomautti, että vaikka ay-liike ei ole Alizadin kiertämissä slummeissa näkynyt, se yrittää kuitenkin saada muutoksia aikaan myös maailman köyhimmässä paikoissa. Hän muistutti, että maailmalla järjestäytymisaste on keskimäärin vain 5-7 prosenttia.

Esimerkkinä ay-liikkeen aikaansaamista uudistuksista hän nosti kansainvälisiä yrityksiä laillisesti sitovan sopimuksen, jolla pyritään parantamaan Bangladeshin tekstiiliyöläisten työolosuhteita. – Mutta tämäkään ei edennyt ennen kuin Bangladeshin tekstiili-tehtaiden työolot alkoivat saada näkyyvyyttä toukokuussa, Raina sanoi viitaten viime vuoden helmikuun lopun tapahtumiin, jossa Rana Plazan tehdas-onnettomuus vei satojen bangladeshilaisten hengen. Onnettomuus on yksi historian pahimmista tehdas-onnettomuksista.

Iso rooli työturvallisuuden kehittäjänä

Sunnuntaiaamupäivän kolmantena panelistina esiintynyt Geraldo Iglesias kansainvälisestä elintarviketyöläisten liitosta painotti, että ay-liike on Latinalaisessa Amerikassa saanut paljon aikaan työturvallisuuden ja työolosuhteiden saralla. Etenkin Brasilian liha- ja broileriteollisuudessa. Brasiliassa tulokset ovat olleet rohkaisevia. – Muun muassa SASK ja Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ovat olleet tukemassa hanketta, jonka tulokset ovat upeita. Hankkeessa saatiin aikaiseksi laki, joka parantaa huomattavasti lihanleikkaamojen työlöjia, Iglesias sanoi. Hän kertoi useita yleisiä hätkähtänteitä tarinoita lihanleikkaamojen työolosuhteista. Pakkotahtinen kylmätyö on johtanut esimerkiksi siihen, että vuosikaudet tehtailla työskennelleet eivät pysty enää hалаamaan. Heidän käsivarsiansa iho eivätkä heidän nivelensä enää taivu halaukseen.

Teksti: Aleksi Vinenon /SASK

Yhteisöllisyys

Tunnetko te sen tässä huoneessa? Minä tunnen. Rakkaita tovereita, jotka antavat voimaa pitkäksi aikaa tämän kokouksen jälkeenkin. Kuinka tärkeää meille onkaan yhteisöllisyys. Ihmisille, jotka ovat päättäneet ay-aktiiveiksi ja ajautuneet tähänkin tilaisuuteen juuri sen vuoksi. Nauttien samasydämissen tovereiden seurasta, oppien heiltä ongelmien ratkaisua ja kokien myötätuntoa. Mutta mitä tapahtuu kun lähdemme takaisin työelämään? Muistammeko yhteisöllisyyden silloin? Kuinka hyvin se toteutuu arjessamme? Näinä aikoina tarvitsemme yhteisöllisyyttä enemmän kuin

koskaan. Yhä armostomampi voitontavoittelu on jo antanut rakkaita iskuja työyhteisöjen yhteishengelle. Työntekijät on opetettu varovaisiksi ja olemaan erottautumatta, esimerkiksi ay-aktiiveina. He ovat myös oppineet olemaan kiintyneitä vallitseviin olosuhteisiin. Jossain nurkan takana työvoiman vähentäminen odottaa ja täytyy jatkuvasti olla valmis muuttuviin tilanteisiin. Tämä näkyy useasti välinpitämättömyytenä työtä ja myös työkavereita kohtaan. Meidän, jotka kaikesta huolimatta jaksamme uskoa mahdollisuuteen terveestä ilmapiristä ja aidosta välittämisestä työpaikoilla, tulee levittää ja opettaa keinoja yhteis-

söllisyyteen. Tämän kokouksen tehtävänä on antaa meille siihen välineet, tovereiden ja ammattiliiton avulla. Vahvistaa uskoamme tässä kovassa ja vaativassa tehtävässä. Vain yhtenäisen työväki kykenee menestymään, tai ainakin puolustautumaan edunvalvonnassa. Tietoa ja juridista apua täytyy olla saatavilla, mutta myös aitoa välittämistä. Tämän toteuttaminen on ay-liikkeen kovin haaste, ja pelmein arvo. Jos siinä onnistumme, ovat työntekijät vahvempia painostuksen ja uhkailujen edessä, yhtenä rintamana. Myös työnantajalle työntekijöiden yhteisöllisyys on

selvä viesti joukkovoimasta. Jos emme tässä onnistu, on edessä loputon työelämän rappeutumisen tie, heikentyneinä työehtoina ja työvoiman vähenemisenä. Toivon, että ajatukseni kylvi siemenen jokaisen meidän sydämeen. Yhteisöllisyyden siemenen. Kuka-kiakseen ja levittäkseen siemeniään arjen tovereiden sydämeen.

Kiitos.
Anne Ylivirta

Anne Ylivirta piti puheen PAMin edustajistossa sekä SAK:n valtuustossa.

Palvelua Ghanassa

Kirjoittanut Johanna Vuorma

Sain keväällä 2013 tiedon, että Pam järjestää yhdessä Saskin kanssa loppukesälle nuorille suunnatun matkan Ghanaan, Länsi Afrikkaan. Innostuin ajatuksesta heti, olinhan jo aiemmin miettinyt Saskin järjestämille talkoomatkoille osallistumista. Hakuprosessin jälkeen kävikin mieluisasti ja minut valittiin reissuun! Olen toiminut aktiivisesti Pamin nuorten toiminnassa vuodesta 2007, joista pari viimeisintä vuotta nuorisovaluokunnassa. Lisäksi olen Pamin edustajistossa Suomen nuorim-pana edustajana. Solidaarisuustyö on ollut järjestötoiminnan kautta lähellä sydäntäni, joten tämä oli mieluisa ”palkinto”, vaikkei se ilmainen ollutkaan.

Matkamme alkoi 24.8 Amsterdamin kautta matkustaan. Pienten ongelmien, kuten puuttuvien matkalaukujen ja automaatin imaise-man kortin jälkeen selvisimme perille Accraan hotellillemme. Ensimmäisenä päivänämme kävimme tutustumassa Ghanan kansallismuseoon. Saimme opas-tetusti kuulla historiaista sekä kulttuurista. Tämän jälkeen jatkoimme tekemään turistikierrasta kaupungille, jossa innokkaita katukauppiaita vilisikin siellä sun täällä. He olivat aina meidät nähty-ään automme kimpussa. Kaduilla oli kaikkea ihmeellistä myynnissä. Autosta käsin pystyi ostamaan suklaata tai vaikka koiranpentuja.

Seuraavana päivänä suuntasim-

me jo ensimmäiselle järjestövie-railullemme, paikallisen SAK:n eli TUC:n tiloihin. Lisäksi kävimme vierailmassa paikallisella radio-asemalla. Siellä kaksi porukkam-me jäsentä, Eveliina ja Merja, menivät haastateltavaksi ay-asioi-den merkeissä. Kahdeksan päivän aikana kerkesimme tehdä vierai-luja mm. paikallisen Pamin eli ICU:n toimistolle, Ghana Labour Research and Policy intituteen (eli palkansaajien tutkimuslaitokseen), ILO:n (International Labour Or-ganizations) ja IPEC:n projektiin suklaatehtaiden lapsityövoiman vähentämiseksi sekä puunveistä-jienliiton tiloihin Aburissa. Saimme kokemusta ja näkemys-tä paikallisten tapojen pariin

museovierailun lisäksi retkel-lämme ”ostosparatiisiin”, eli myyntikojujen keskelle Accra Art centreen. Kulttuuria koimme tanssatelemalla Chez Afrigue -nimisessä tanssiravintolassa. Ruokakulttuuria koimme ruokai-lemalla vähemmän hienoissa ja myös hienoissa paikoissa, kuten brittien lähetystössä. Aidoimman käsityksen paikallisten tavoista sai tietysti jutustelemalla työkaverei-den ja muiden paikallisten kera.

Tästäpä voinkin pompata matkan henkisesti rikkaimpaan koke-mukseeni, eli kaksipäiväiseen työharjoitteluuni. Me pääsimme ystäväni Heidn kanssa yhdessä Papaye Fast foodsiin työharjoitte-

luun. Vastaanotomme oli aika karu: heti kun saimme työvaatteet päälle, meitä vastaan hyökkäsi vihainen vaalea nainen tiivaillen tarkoituksperiämme. Kerroimme olevamme suomalaisia ja tule-lemme tutustumaan paikalliseen työelämään. Kerroimme myös, että asia oli meidän tietääksemme sovittu etukäteen. Meidät passi-tettiin epäystävälliseen sävyyn käytävälle odottamaan. Ovien takaa kuulumme hyvin, kuinka vaalea nainen räksytti ravintola-päällikölle. Onneksi jonkun ajan päästä meidät saateltiin keittiön läpi varsinaiseen työpaikkaamme, eli pikaruokalan ravintolasaliin. Työntekijät ottivat meidät iloisina ja yllättyneinä vastaan, olimmehan

ainoat vaaleaihoiset.

Aluksi meidät jätettiin vain kat-selemaan paikkoja. Aina kun yritimme saada työntekijöitä haas-tateltua, tuli vuoropäällikkö vas-tailemaan kysymyksiimme. Hän ei antanut mahdollisuutta kuulla rivi-työntekijöiden mielipiteitä. Nämä vuoropäälliköt olivat kaikenaikaa meille yltöystävällisiä; he selväs-ti halusivat pitää firman imagoa yllä. Kun viimein saimme alkaa tehdä töitä, siinä sivussa onnistui myös tarjoilijoiden haastattelu. Suurin osa oli ollut pitkään töissä Papayessa. He kertoivat viihty-vänsä, koska monessa työpaikas-sa asiat ovat paljon huonommin. Heidän mielestään Ghanassa on onni saada tehdä palkallisia töitä.

Reissumme kului todella nopeasti ja siitä jäi paljon muitakin muisto-ja, kuin ikävät moskiiton puremat jalkoihin. Olisin kaivannut enem-män vapaa-aikaa, sillä meillä ei ollut yhtään täysin vapaata päivää. Mukavinta oli kokemus itsessään. Ymmärsin, kuinka monet Suo-men työelämän asioista ovat vielä hyvin. Me emme ole robotteja. Suositellen kyllä kaikille tällaisia reissuja. Avoimin mielin mukaan vaan, jos mahdollisuus tulee!

Terveisin,

Osa-aikainen pikaruokaravintolan harjoittelija
Johanna Vuorma

Tämä kokemuksen myötä aloin kyllä arvostamaan omaakin työ-täni ihan erilailla. Suomessa olen

tehnyt ravintola-alan töitä yli viiden vuoden ajan. Kaksi päivää ghanalaisessa työharjoittelussa meni todella nopeasti ja työnteki-jöistä jäi ihanan lämmin muisto. Sekin seikka selvisi, että meidät vastaanottanut vaalea nainen oli firman henkilöstöpäällikkö. Hän oli myös ketjun omistajan venä-läinen vaimo, joka säännöllisin väliajoin teki tarkastuskiertoja ravintoloihin. Meidän tuurillamme se tapahtui toki heti töihin saavu-tuamme. Loppujen lopuksi kaikki meni onneksi hyvin.

Työpaikoilla syntyy luonnollisesti riitoja työn tekemisestä ja työ-suhteen ehtojen noudattamisesta kuten palkkauksesta ja palkan maksamisesta. Riitoja voidaan tietysti ehkäistä avoimella ilma-piirillä ja keskusteluilla. Aina niitä ei kuitenkaan voida välttää. Tyypillisiä riidan aiheita ovat erilaiset palkan lisät ja ylityökor-vaukset. Palvelualoilla ja nykyisin muuallakin ongelmia aiheuttaa työnajan määräytyminen, kun so-pimukset ovat epämääräisiä. Oma kokonaisuutensa ovat työsuhteen päättämisestä tai osa-aikaista-misesta – ja viime aikoina myös lomauttamisesta – syntyvät riidat. Jonkin verran on myös tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä riit-tapauksia.

Useimmat ongelmat selviävät työntekijän ja työnantajan tai tätä edustavan esimiehen välisillä neuvotteluilla. Työntyöntekijöillä on apunaan luottamusmiehjär-jestelmä, joka ei kuitenkaan kata kaikkia yrityksiä. Järjestäytynyt

työntekijä saa apua liitostaan, kun-ten myös järjestäytynyt työnantaja. Työpaikoilla syntyvien riitojen määrää ei ole tilastoitu eikä se oikeastaan ole tilastoitavissakaan, koska ongelmista ei useinkaan jää mitään asiakirjoja tai muita näkyviä jälkiä. Yksi merkki riitojen määrästä on Palvelualojen ammattiliiton tulevien työsuuh-deasioita koskevien kyselyiden määrä. Sitäkään ei tiettävästi ole tilastoitu, mutta puhelinpalvelu toimii jokaisena työpäivänä ym-päri vuoden ja työllistää päivittäin useita toimitsijoita.

Palvelualojen ammattiliiton erimielisyysrekisteriin kirjataan vuosittain noin 1 500 riitaa. Nämä ovat tapauksia, joissa asian katso-taan antavan aiheetta ottaa yhteyttä työnantajaan. Useimmiten aiheita onkin, mutta osassa tapauksissa osoittautuu työnantajan olevan oikeassa. Riitojen ratkaisujär-jestelmään on perinteisesti kuulunut liiton aluetoimiston ja työnanta-jaliiton yhteydenpito silloin, kun

työnantaja on järjestäytynyt. Tämä perinne on rapautunut. Työnantaja-puoli luopui jo aikoa sitten riitoja hoitavas-ta aluetoimisto-verkostaan, ja nyt liitot hyvin valikoivasti - resurssipulaan vedoten - ot-tavat neuvotteltavakseen muita kuin työehtosopimuksen tulkin-taan liittyviä tapauksia. Tämä on vaikeuttanut asioiden hoitoa. Työnantajien avukseen ottamat yksityiset asiantuntijat ovat enim-mäkseen tehtävään päteviä, mutta heidän halunsa etsiä sovinnoillista ratkaisua ei aina ole yhtä korkea kuin liittojen lakimiehillä. Useimmat tapaukset kaikesta huo-limatta ratkeavat tavalla tai toisella alueiden hoitamina. Jos näin ei käy ja alueella katsotaan asiassa olevan

myöntämisestä. Käsiteltäväksi tulevia asioita on vuosittain noin 250, joista osassa on kysymys usean ihmisen ongelmista. Työeh-tosopimuksen tulkintaa tai oikeaa soveltamista koskeva tapaus voi merkitykseltään kattaa suuren osan koko sopimusalan työnteki-jöistä. Riitoja viedään Palvelualojen am-mattiliiton kautta tuomioistuinten käsiteltäväksi noin 200 vuodessa. Määrä on noin viidennes Suomen kaikista työsuhdetta koskevista

riidan aiheita, asia siirtyy liiton kes-kustoistoon oikeusapu-asiana. Liiton lakimiehet käsittelevät yhdessä kes-kustoistoon tulevat tapa-ukset ja teke-vät päätökset oikeusavun riidoista. Työehtosopimuksen tulkintaa koskevat riidat menevät työtuomioistuimeen, jos työnanta-ja on järjestäytynyt. Muuten riidat menevät käräjäoikeuksiin. Jonkin verran alueelta tulleita oikeusapu-hakemuksia hylkii. Kysymys voi olla todistelun vakuuttavuuden arvioinnista tai lain ja työehtosopi-muksen tarkennasta tulkinnasta. Noin puolet oikeuteen viedyistä riidoista sovitaan jossakin kä-sittelyn vaiheessa. Sopiminen edellyttää yleensä ainakin pientä joustamista kummaltakin osapuolelta. Tuomioon päätyvistä riidoista suurin osa voitetaan, mutta joskus riita häviääkin. Riitoja kuuluukin häviätä, koska linjana ei voi olla vain hyvin varmojen asioiden vieminen oikeuteen arvioitaviksi.

Riitojen määrä on ollut vuosittain melkoisen vakaa, mutta nousu- ja laskusuhdanteet vaikuttavat jonkin verran riitojen luonteeseen. Kai-kista liittoon tulevista riidoista yli puolet koskee erilaisia työsuhteen

ehtoja, useimmiten palkkausta ja vajaa puolet työsuhteen päät-tämistä. Laskusuhdanne näkyy erilaisten palkkasaamisriitojen lisääntymisenä. Usein on kysymys maksukyvyttömyydestä, jolloin asioita hoidetaan palkkaturvavari-toina ja viime kädessä konkurssi- ja yrityssaneeraustapauksina. Kun jäsenelle on tuomittu palkka-saatavia tai erilaisia korvauksia, liitto hoitaa myös saatavien per-intää. Ulosotossa on koko ajan kymmeniä asioita. Järjestelmä toimii. Joskus se voi vaikuttaa hitaalta, mutta harkintaa-kin tarvitaan. Oikeudessa hävitty riita-asia voi tulla maksamaan kymmeniä tuhansia euroja. Aina se maksaa vähintään useita tuhansia.

Markku Kuoppamäki
Lakiasiainpäällikkö
Pam

Muistelu lamasta 1990 luvulta

Silloin sanottiin, että Suomea ja samalla myös hyvinvointival-tiota koettelee toiseksi vakavin koetin-ki. Nyt voi jo sanoa, että tämä olikin mahdollisesti kolmannelle sijalla. Suomea koetteli pitkä lamakausi vuosina 1991-1995. Syyt mistä tämä sai alkunsa, on monia. Suurimpina on suomalainen pankkikriisi, joka alkoi siitä, että luottosäännöstelyä ei enää ollut. Tästä kehittyi merkittävä vuosi-kymmenen kestänyt lama. Tällöin pitkäaikaistyöttömyys ke-hittyi mittavaksi ongelmaksi. Talouselämän toimintatavat muut-tuivat. Oma pääoma ei ollutkaan ratkaisevan tärkeää vaan osak-keenomistajien etu oli tärkeintä. Tästä seurasi että palkkojen kan-santulo-osuus aleni ja pääoma- ja yrittäjä tulojen osuus nousi. Näin tuloterot kasvoivat ja köyhyys lisääntyi.

Syntipukkeja olivat rahoitusmark-kidon vapautuminen, pankkien holiton luotonannon valvonta. Neuvostoliiton romahtaminen. Devalvaation tuoma ylikireä rahoituspolitiikan tulo ja budjet-tileikkauksilla syvennetty lama.

Samalla pankkien tukiin menivät valtavat pääomat. Myös vuodelle 1991 osunut suuri maahanmuuttajien tulo osaltaan vaikutti. Liikealalle tämä lama toi uuden ilmiön, alettiin osa-aikaistamaan työntekijöitä, lomautusten ja irtisanomisten lisäksi. Myös valtiovalta oli sillä kannalla, että työttömyys vähenee jos työajoi-sa joustetaan osa-aikaistamalla. Tämä vain ei tuonut työpaikkoja lisää, sen sijaan ansiotasoa laski. Myös lomautuksia käytettiin run-saasti. Toinen ilmiö oli harmaan työvoiman tulo alalle. Vuosikymmenen puolivälissä alkoi liike-elämä elpyä ja tämä toi työntekijöille rohkeutta jopa työpaikkojen vaihtoon, mikä edel-lisinä vuosina oli vielä harvinaista. Samaan aikaan alkoivat suuret marketit vyöryä Suomeen. Muistellesani näitä aikoja osui käteeni kirjoitukseni 7.3.-95. Tästä seuraava katkelma: "... Työtä – yhteisille rahoille ja niiden käytölle järkevyyttä, asiat pitää saada sujumaan rehellisesti ja oikeudenmukaisesti. Tässä muutama ajatus, joka varmasti

pyörii meidän kaikkien mielessä. Nyt meidän tulee vaikuttaa siihen, että tämä maa saadaan jaloilleen ja uskomme asioiden hyvän hoit-mistavan palautuvan. Joudumme varmasti tekemään joitakin uhrauksia tämän asian eteen, mutta kaiken on lähdeävä siitä, että huomioidaan palkansaajien, eläkeläisten ja ennen kaikkea työttömien asiat. meiltä löytyy valtavasti asioita, joilla voimme korjata tilannetta aiheuttamatta lisää kohtuutonta painetta mainit-semilleni ryhmille. On harmaata taloutta, veronkier-toa, tukiaisia, ylisuuria eläkkeitä ym ym. Aloitetaan asioiden korjaaminen täältä ja katsotaan paljonko tällä korjaantuu. Ja miks-emme voisi ottaa mallia sotakorva-usten maksusysteemistä, tehdään työpaikkoja, joissa valmistamme tuotteita vientiin ja näillä mak-samme velkoja pois. Laitetaan yhteisvastuukeräys tarvikkeiden hankkimiseksi, työvoimaahan meillä on, kunhan tämä vain pääs-tetään töihin. Niin tällaisia ajatuksia meillä kaikilla on, mutta miten saisimme tällaisen talonpoikaistarjan tulevan käyttöö..."

Tästä hyvin huomaamme että asioilla on taipumusta toistua ja näyttää myös että virheistä ei aina opita. Toivon todella järjen voitavan ja tämän laman loppuvan nopeasti. Meillä tarvitaan töitä ja työpaik-koja jotta nyt työttömänä olevat pääsevät töihin ja siten auttamaan osaltaan Suomen nostamista ja-loilleen.

Risto Örling Eläkeläinen, myyntineuvottelija ja entinen Ay- aktiivi

TYÖTTÖMÄN ENSIAPUPAKETTI

G1

Ilmoittaudu TE-toimistoon heti ensimmäisenä työttö-myyspäivänäsi. Tämä on tärkeää, koska sinulla on oikeus työttömyyspäivärahoihin vasta siitä päivästä alkaen, jol-loin olet ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. Muis-ta myös käydä sovittuina ajankohtina keskustelemassa työvoimaneuvojan kanssa työllistymissuunnitelmastasi.

G2

Lähetä päiväraahakemus työttömyyskassasi kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi työnhakijaksi ilmoittau-tumisesta. Ensimmäisen hakemuksen voit lähettää kas-saan oltuasi työtön kaksi kokonaista kalenteriviikkoa. Liitä mukaan palkkatodistus 34 viikolta, irtisanomisilmoitus ja kopio työtodistuksesta. Jatkossa hakemus tulee lähet-tää neljän kalenteriviikon välein tai kuukausittain.

G3

Päivitä osaamisesi ja kiinnostuksen kohteesi. Ala miettiä, haluatko työskennellä tulevaisuudessa omalla alallasi vai ehkä opiskella uuden ammatin? Oli-siko lisäkoulutuksesta apua? Tukea miettimiseen saat TE-toimiston ammatinvalinnanohjauksesta ja kou-lutusneuvonnasta ja osoitteesta koulutusnetti.fi

G4

Tee oman elämäsi tulo- ja menoarvio. Laita paperille kuukau-sittaiset pakolliset menosi sekä ylimääräiset, eli harrastus-ym. kulut. Mieti, voisitko esimerkiksi harrastaa jotain ilmaiseksi.

G5

Pidä huolta omasta hyvinvoinnistasi, sekä mieles-tä että kehosta. Ulkoile, tapaa läheisiäsi ja anna itsellesi aikaa. Parhaat oivallukset tapahtuvat useim-miten odottamattomissa tilanteissa. Muista, että olet edelleen yhtä hyvä tyyppi kuin työssäkäyvänä!

Jenni Väisänen, Tatsi-lehti 1/2014

Kunnon työn päivä leviää työpaikoille

Kansainvälistä Kunnon työn päivää vietetään taas lokakuun 7. päivä. Tänä vuonna jokainen voi osallistua kampanjaan tekemällä kunnon työn teon.

Mikä ihmeen Kunnon työn päivä?

Kansainvälinen ay-liike lanseerasi Kunnon työn päivän seitsemän vuotta sitten, ja sen jälkeen sadat-tuhannet ihmiset ovat osallistuneet kampanjaan ay-oikeuksien ja ih-misarvoisen työn puolesta. Pelkästään viime vuonna mielen-osoituksia ja tempauksia järjes-tettiin noin 300 yhteensä 64 eri maassa.

Ketkä tapahtumaa järjestävät?

Kansainvälistä kampanjaa koordi-noi ammattiliittojen kattojärjestö ITUC, ja Suomen tapahtumien takana on Suomen Ammattiliit-tojen Solidaarisuuskeskus SASK yhdessä SAK:n, STTK:n ja Aka-van kanssa.

Miten Kunnon työn päivä näkyy?

Viime vuonna kampanjointiin nuorten syrjäytymistä vastaan

teemalla ”Yksikään nuori ei ole menetetty tapaus”. Silloin SAK, STTK ja Akava sekä Suomen Am-mattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK muistuttivat, että tavalli-nenkin nuori on vaarassa syrjäy-tyä joutuessaan kamppailemaan toimeentulon tai toimeentulon kanssa. Tänä vuonna teemapäivä näkyy työntekijöiden arjessa työpaikoil-la. Jokainen voi osallistua tekemäl-lä kunnon työn teon. Lisätietoa ja kampanjamateriaalia julkaistaan sekä netissä että printtinä.

Mistä tänä vuonna puhutaan?

Tänä vuonna teimana on työhyvin-vointi, ja keskusteluun nostetaan vakavat työsuojelurikkomukset sekä Suomessa että maailmalla. Tiesitkö, että Etelä-Afrikan vii-nitiloilla työntekijät sairastuvat vaarallisen torjunta-aineiden joh-dosta? Ja että työperäinen stressi on Euroopan toiseksi yleisin ammattitauti heti selkäsairauksi-en jälkeen? Sen sijaan Brasilian

MM-jalkapallostadionien raken-nustöissä on kuollut kahdeksan ihmistä puutteellisten suojava-rusteiden vuoksi. Suomessa taas miljoonia ihmisiä altistuu kemi-kaaleille työssään. Työhyvinvointi on paitsi oikeat va-rusteet, myös mielen hyvinvointia ja riittävää lepoa. Kansainvälisen työjärjestö ILO:n mukaan jokaisel-la on oikeus ihmisarvoiseen työ-hön, joka takaa toimeentulon, ei uhkaa terveyttä, kääntymään eläkettä ja jättää aikaa työn ulkopuoliseen elämään. Kunnon työn päivänä puhutaan juuri tästä.

Miten juuri minä voim osallistua?

Tavoitteena on saada Kunnon työn päivä osaksi suomalaisten vuosi-kalenteria. Teemapäivä tarjoaa äänen työntekijöille, joten jo sen vuoksi kannattaa osallistua. Kunnon työn päivän netti- ja printtimateriaalia suunnitellaan parhaillaan, ja sitä on saatavilla jaettavaksi kesän jälkeen. Voit jo nyt miettiä, mikä voisi olla kun-

non työn teko työpaikallasi. Jotain hauskaa, jotain tärkeää? Merkkaa päivä kalenteriin ja pidä silmällä SASKin netti- tai Facebook-sivuja.

Mistä saan lisätietoa?

Lisätietoa voit pyytää suoraan SAK:sta tai SASKista (viestina@sak.fi). Annamme mielellämme lisätietoa ja kannustamme kaikkia jäseniä osallistumaan maailman-laujuiseen riehaan!

Katri Blomster
SASK

JAOSTOJEN TOIMINTAA

Nuorisajaoston tapahtumia

Kahdeksan reipasta nuorta osallistui sunnuntaina 6.4. järjestettyyn seinäkiipeilyyn Topplan seinäkiipeilykeskuksessa. Ohjattuun puoleltoista tunnin kiipeilyyn kuului kiipeilytekniikan läpikäymistä, harjoittelua boulderointihallissa sekä kiipeilyä automaattivarmistuksen että kaverin varmistuksen avulla. Puolessatoista tunnissa ehti testata montaa erilaista kiipeilyreittiä ja huimapäisimmät jakoivat kiivetä katonrajan asti. Mielenkiintoista oli päästä varmistamaan toista kiipeilijää valvotusti sekä kiipeilemään ns. Vapaanharjoittelun puolelle, minne muuten pääsee vain kiipeilykurssin käyneen kaverin kanssa. Kesän aikana nuorilla on mahdollisuus ostaa perinteiseen tapaan kahden päivän

Qstock-lippuja reilulla alennuksella ja syksyille on suunniteltu muun muassa megazonea ja leffailtaa viime vuoden tapaan. Enemmänkin olisi mahdollista aktiviteettejä järjestää, jos osallistujia olisi enemmän! 135:n nuoret voivat osallistua myös muihin osaston sekä Oulun ja Lapin aluenuorten järjestämiin tapahtumiin!

Tiia Tuomela
Nuorisajaosto

Työttömientoiminta vuonna 2014

Kolme vuotta sitten kerroin, kuinka lähdän opiskelemaan itselleni ammattia ja aloittamaan uutta suuntaa työelämässäni. Kuinkas sitten kävikään? Valmistuinhan minä. 30.5. sain käteeni uunituoreet Matkailuvirkailijan paperit. Mutta kuten kaikki tiedämme, ei niitä töitä nyt tarjolla olekaan. Tästäpä pääsemmekin asiinsilalla työttömien jaoston ja sen toimintaan. Olemme jaoston kanssa järjestäneet kuukausikahvitteluja reilu vuoden ajan. Olen itse huomannut,

kuinka tärkeäksi vertaistueksi jaoston toiminta on monelle muodostunut, jopa ystävyysyhteisö on syntynyt ihmisten välille.

Oheissa otteita siitä, miten esimerkiksi kuukausikahvitteluisia käyvät ovat toiminnan kokeneet:

"Tapaamiset ovat hyviä, on mukava keskustella vapaasti ja miettiä uusia juttuja miten toimintaa voi parantaa ja mieltä virkistää."

"Olen tutustunut uusiin ihmisiin

ja saanut vaihtaa mielipiteitä eri asioista, sekä jutustella niitä näitä."

"Työelämän juttuihin liittyen on ollut hyötyä, kun olen saanut tietoa muiden tuntemuksista ja ajatuksista. Saa kalenterin ja elämään sekä ajatuksiin jotain sisältöä, kun käy tapahtumissa."

"Aikuksella ihmisellä on oltava aikuisen ihmisen seuraa ja sitä on löytynyt täältä, ja lisäksi on vielä rentoa ja samanhenkistä

seuraa."

Työttömien mielestä kahvittelut ja muut tapaamiset on koettu siis positiivisina ja voimaa antavina tapaamisina. Näin jaostonvetäjän näkökulmasta se on loistava juttu, sillä juuri siihen on pyrittykin. Vaikka vuosi on kohta jo puolessa välissä, ei työttömien jaoston toiminta vietä hiljaiseloa. Hyvinvointi ja jaksaminen teemallisia kahvitteluja järjestetään joka kuukauden toinen keskiviikko kello 14.00 alkaen, lukuun ottamatta

heinäkuuta. Kahvittelut järjestetään PAM Oulun aluetoimiston kokoustiloissa ja ne ovat täysin ilmaisia, kannattaa tulla mukaan. Elokuun 28.päivä lähemme teemään päiväreissun Rokualle, jossa voi vapaasti ulkoilla, käydä uimassa tai vaikka kauneushoidoissa. Reissun oma vastuu on 10euroa ja se sisältää matkat, lounaan, päiväkahvin ja päivällisen. Jos haluaa uida tai käydä hoidoissa täytyy se lysti kustantaa itse. Syksyllä käydään myös elokuvissa Elokuvateatteri Starissa. Elokuva

ja ajankohta päätetään myöhemmin, joten kannattaa seurata ilmoittelua. Marraskuun 27.päivä pistetään tonttulakit viinon ja tossulla kooreasti, kun on työttömien pikkujoulujen aika. Kannattaa siis pitää silmät ja korvat auki, sillä vuoden parhaita pikkujouluja ei kannata ohittaa.

Työttömien jaosto
Nina Karjalainen

PAMin 135, 506 ja 710-osastojen Levi-viikonloppu 11. - 13.4.2014

Vihdoin koitti se odotettu huhtikuun perjantai-iltpäivä. PAMin Oulun osastot starttasivat Oulun linja-autoasemalta kohti Kittilän Levi-tunturia. Alamäki odotti meitä linja-autoasemalla. Tästä se kaikki lähtisi. Hieman ennen virallista lähtöaikaa, kello 14:30, matkanvetoajat Helena Rimpe-läinen ja Kirsi Kyllönen saivat ilokseen todeta, että kaikki matkalle lähtijät olivat olleet ajoissa paikalla, ja bussi sai luvan startata. Valtava Alamäen bussi oli täpösen täynnä jo lähdössä ja vielä muutama kyytiläinen poimittiin mukaan matkan varrelta.

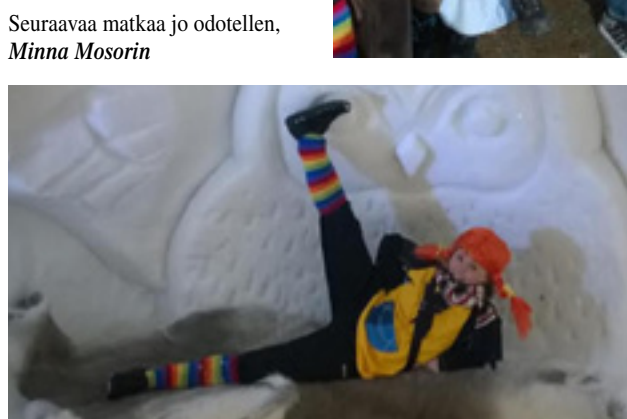
Matka joutui rattaosti hurtiin humorin sävyttämänä ja ensimmäinen pysähdys, puolimatkan krouvi, Rovaniemen Reissumies, saavutettiin yhdessä hujauksessa. Siellä meitä odotti vinot pinot täytettyjä kinkkupatonoja ja kupponen kuuma. Puolen tunnin pysähdysten jälkeen matka jatkui taas ja sitä seurasi reissun ensimmäinen virallinen ohjelmanumero "perinteiset arpajaiset". Kirsi kauppassi arpoja samalla kun

bussi kaasutti Ounasjoen vartta kulkevaa tietä kohti Kittilää. Arpojen menekki oli odotettua kovempi ja niinpä arvontalipukkeita jouduttiinkin askartelemaan lisää, jotta kaikki halukkaat pääsivät osallistumaan himottujen tuotepalkintojen arvontaan. Palkintoja olikin jaettavana runsaasti. Niinpä suurin osa osallistujista sai huomata riemukseen olevansa päivän voittaja. Voitte vain arvailla, että näissä jännittyneissä tunnelmissa matka Rovaniemeltä Kittilään ei tuntunut poron kusemaa kummiosemalta matkalta. Perille Leville saavuttiin hyvissä ajoin illan meininkäjin silmällä pitäen. Perillä Helena ja Kirsi hakivat Hullu-Poro hotellista avaimet matkalaisille, jotka kiltsit, kirjaimellisesti annettuja ohjeita noudattaen, napotivat bussin penkeiltä. Huonejako saatiin suoritettua ja suurin osa porukasta lähti huoneisiinsa pyyntäytymään rientoja varten. Perjantai-iltaan Levi-Poro areenalla esiintyi Yö-yhtye, johon meillä oli matkan hintaan sisällyneet liput.

Lauantaiaamu valkeni osittain aurinkoisena, oli siis lupa odottaa ulkoilun riemua kunhan perjantai-illan aikana hankittiin väsymys saataisiin karkoitettua. Eräät bongasivat Olli Lindholmin aamiaisel-tä, joten päivä alkoi tähtiloistolla. Aamupalan jälkeen luvassa oli leikkimielistä ohjelmaa. Meitä oli ohjeistettu pukeutumaan satuhahmoiksi ja asut päällä lähdimme bussijalelle kohti Luvattumaata, joka sijaitsi 7 km Levin keskustasta pohjoiseen Ounasjoen törmällä, lätu- ja keltakäärmejen varrella. Perillä pidimme pienen jumppahetken ja sen jälkeen esittelimme omat satuhahmonne toisillemme. Mukana oli mm. Peppi Pitkätossu, Hyvä Haltija, Amis Jätkä ja Krapulapoikanen, vain muutamia mainitakseni. Meitä oli pyydetty myös ottamaan kotoa mukaan jokin turhake, jotka pistimme kiertoon keskenämme. Toisen turhake voi olla toiselle aarre! Kävimme myös tutustumassa Levi Ice Galleryyn. Ihastuttava käyntikohde, jota kannattaa käydä katsomaan aina Levillä vieraillessa. Yli 10

000 neliön jää- ja lumirakennelma käsittää jäähotelin, jääbaarin sekä jäätaidegallerian. Ennen hotellille lähtöä joimme vielä kaakaota ja karaokekin pistettiin meitä varten pystyyn. Pari tuntia vierähti kuin siivillä tanssien, iloiten ja hyvästä seurasta nauttien. Tuon reissun jälkeen jotkut jaksivat lähteä vielä Vinkkariin jatkoille päivällisbuffeeta odotellessa ja paikassa oli kuulemma ollut melko villi meininki jo heti iltapäivästä! Päivällisbuffee nautittiin Ravintola Taivaassa, jossa bongasimme Jenni Vartiaisen syömästä. Arjen tähtiloista osa 2! Myöhemmin illalla Jenni esiintyi Hullu Poro Areenalla.

Lauantai-illan jo hämärtyessä suuntasimme Hullu Poro Areenalle innosta puhkuen. Areenan jonot olivat edellisillan tapaan jälleen todella pitkät, mutta onnekkaina, liput käsissämme. Toisen turhake lipunmyyntijonot ja pääsimme nopeasti Areenan sykkeeseen bilettämään. Jenni ei pettänyt bilekansaa tälläkään kertaa, joten iltana oli onnistunut.

PAMILAISSET BRYSSSELISSÄ

toisen nuoren Pamilaisen, Iidan, kanssa UNIn talvikouluun Brysselissä 11.-13.2.2014. Kolme päivää pitivät sisällään muhkean tietopaketin EU:sta ja sen toiminnasta Brysselissä, verkostoitumista ja kansainvälistä ammattiliittotoimintaa. 27 osallistujaa kahdeksasta eri maasta toi koulutukseen väriä, monenlaisia näkökulmia ja ko-

kemuksia. Muutamat osallistujat olivat konkareita koulutuksissa ja tuttua entuudestaan, mutta meidän suomalaisten lisäksi ensikertalaisia oli muitakin.

Ensimmäinen päivä kului tiiviisti Unin omista tiloissa Brysselin ytimessä; kävimme päivän ajan läpi miten päätöksenteko EU:ssa etenee ja mitä eri toimielimet tekevät, sillä EU:n byrokraattinen rakenne on melko monimutkainen ja eri toimielinten nimet menevät helpommin kuin helposti sekaisin. Lyhyesti, ytimekkäästi ja yksinkertaisimmillaan se menisi jotenkin seuraavasti: Euroopan komissio tekee ministeriöidensä

esityksistä lakialoitteita EUn neuvostolle ja parlamentille. Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto arvioivat komission tekemät lainsäädäntöehdotukset ja ehdottavat niihin muutoksia. Jotta lakialoitte menisi läpi, tarvitaan kummankin päätöselimen hyväksyntä. Eeittäin mielenkiintoista, mutta melkoisen haastavaa, kun keskusteluissa kielinä olivat englantia ja ranska! Jostain syystä syymenkielinen tulkkaus puuttui....

Talvikoulun toinen aamu alkoi reippaasti UNIn omalla presentatiolla. UNIn eri alojen toimistijat kävivät esittäytymässä ja kertoivat omasta työstään esimerkiksi nuo-

risotakuun parissa. Melko pian aamupäivällä lähdimme vierailulle Euroopan parlamenttiin. Tapasimme saksalaisen MEPin Sabine Willsin, joka kertoi arkityöstään parlamentissa ja valiokunnissa.

MEP-tapaamisen jälkeen siirryimme kuuntelemaan Euroopan Unionin sosiaali- ja talouskomission, tarkemmin "Maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö" -erityisjaoston istuntoa, jonne meidät toivotettiin tervetulleiksi aplodien saattamana. Istuntoja ei luultavasti kovin usein tulla kuuntelemaan. Listalla oli käsiteltävänä muovipussidirektiivi, joka pyrkii rajoittamaan ohuiden muovipussien käyttöä. Emme ehtineet kuunnella keskustelua loppuun, mutta jaosto päätti asian puolesta, jolloin direktiivi etenee seuraavaan vaiheeseen.

Jaoston istunnon jälkeen meille kerrottiin vielä tarkemmin talous- ja sosiaalikomission tarkoituksesta ja toimintatavoista. Se koostuu 353:sta jäsenestä ja jäseniä on mukana kaikista 28:stä EU:n jäsenvaltiosta.

Komission tarkoitus on luoda keskustelua eri yhteiskunnan järjestäytyneiden tahojen, kuten ammattiliittojen, nuoris- ja kulluttajajärjestöjen ja työnantajien, välillä. Lisäksi sen päätehtävin kuuluu EU:n parlamentin, neuvoston ja komission avustaminen sekä varmistaa, että esimerkiksi ammattiliittojen "ääni" tulee kuulluksi Bysselissä, kun niitä koskevista asioista päätetään ja laaditaan esityksiä.

Tiivis päivä päätettiin keskustelen yhteenvedon Uni globalin tiloissa. Pienen hengähdystauon jälkeen suuntasimme yhteiseen illan viettoon kaupungille. Yhteiset ruokailut olivatkin miltei ainoita hetkiä, kun ehdimme tutustua muihin talvikoululaisiin, sillä tiivissä

päiväohjelmassa ei muuten ollut juurikaan vapaa-aikaa.

Ensimmäisen päivän päätteeksi meille näytettiin dokumentti lobbauksista EU:ssa. Se toimi alustuksena viimeisen päivän huipennukselle, jolloin pääsimme valmistelemaan lobbauksia vieraileville mepeille.

Ennen kuin komissio tekee lakialoitteita, se arvioi niiden mahdolliset taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät vaikutukset. Tässä vaiheessa kansalaiset, yritykset ja muut organisaatiot voivat osallistua kuulemismenettelyihin julkisten kuulemisten verkkosivun kautta sekä lobbauksella. Kansalaisjärjestöjen, ammattiyhdistysliikkeen ja muiden asiaan vaikuttavien tahojen pitääkin olla todella hyvin kartalla mitä tapahtuu, koska tapahtuu ja milloin pitää olla aktiivinen. Tässä vaiheessa eri sidosryhmien lobbarit ovat suuressa roolissa. Lobbarit vaikuttavat vahvasti siihen miten ja mitä aloitteita komissio lähettää eteenpäin. Lobbajalla pitää olla selkeä tieto kuka asioiden kulkuun voi vaikuttaa ja ytimekäs viesti viedä eteenpäin, jotta se erottuu muista.

Ryhmissä valmistelimme aiheet UNIn ajankohtaisista kärkiteemoista, nuorisotakuu, Refit, sekä palvelumanifesti.

Harjoitus käytännössä toteutettiin "Talent" -tyyliin, mepit tuomaroivat kunkin ryhmän suoritusta ja antoivat rakentavaa palautetta, samalla pilke silmäkulmassa. Koska millään ryhmistä ei ollut kovin hyvää käsitystä, siitä mitä lobbauksen käytännössä on, harjoitus oli varsin opettavainen. Tärkein opetus oli se että, koska Brysselissä toimii 15 000 lobbajaa, tietotulva on valtava. Hyvän

lobbaajan onkin oltava ajamansa asian asiantuntija, joka tietää siihen liittyvät faktat ja taustat tarkasti. Hänen tulee osata valorataa niitä ymmärrettävällä tavalla ja esittää laadukasta lisäinformaatiota. Lobbajaa osaa kommunikoida asian kannalta olennaisten ryhmien kanssa ja pyrkii vakuuttamaan nämä asian tärkeydestä.

Kolme päivää asiaa, kielikylpyä ja uusia ihmisiä kului silmänräpäyksessä! Alkujännityksestä huolimatta englanninkielellä kommunikointi sujui hyvin, ja mielellään olisi jatkanut aiheista pitempäänkin. Jossain vaiheessa tuntui ettei yleistä keskustelua ehditty käydä tarpeeksi päivän vieraiden kanssa ja paljon hyviä kysymyksiä jäi kysymättä ajanpuutteen vuoksi. Tämä vain kertoo siitä että osallistujat olivat ajan hermolla ja aktiivisesti mukana.

Tiiviiden asiapäivien lisäksi tustuin toisiimme illallisten merkeissä ja pääsimme juttelemaan henkilökohtaisemmin. Oli mielenkiintoista keskustella eri maiden ammattiliittotoiminnasta ja liittojen tilanteesta. Hyvin selkeästi kävi ilmi että joka maassa peruskysymykset ja ongelmat ovat melko samankaltaisia, meitä lähinnä ehkä nuorten aktivointi ja jäseniksi saaminen.

Tiia Tuomela

Työharjoittelussa PAM Oulun aluetoimistolla

Kevään aikana sain viettää neljä mukavaa kuukautta PAMin Oulun aluetoimiston henkilökunnan ilona ja toisinaan vähän kiusanakin. Kanssani harjoittelussa oli myös luokkatoverini Kati Karp.

Kun helmikuussa aloitin työharjoitteluni, oli aluetoimisto minulle sinänsä jo tuttu paikka, sillä olinhan ollut siellä harjoittelemassa jo edellisellä syksynä. Kevään harjoittelun päätarkoituksena oli tehdä ja toteuttaa PAM Oulun ja Lapin alueen Kevätkarnevaalit, mutta olli myös opetella tekemään Palveluneuvojalle kuuluvia tehtäviä. Kevätkarnevaalien suhteen sainne valmiiksi jo paljon aikaiseksi, mutta lopulta ilmoittautujia tuohon koko perheelle suunnattuun tapahtumaan tuli niin vähän, että

tapahtuma jouduttiin perumaan. Harmi sinänsä, sillä kyseisenä viikonloppuna ilma oli kuin morsian ja tapahtuma sinällöltään olisi ollut loistava. Kun karnevaalit jouduttiin perumaan, niin keskityimme jäsenten asioiden hoitamiseen. Tosin monesti työpäivät menivät nauramiseksi niin, että koko toimisto raikasi. Toisaalta onhan se kiva että töissä viihtyy, eikä työn tekeminen ole niin vakavaa, saatika mene itkemiseksi.

Mitä se toimiston väki sitten töissä tekee?

Palveluneuvojat ovat toimistolla jäseniä varten. Kaikki jäsenyyteen liittyvä kulkee heidän kauttaan eteenpäin, onpa kyse vaikka työpaikan vaihtumisesta, luottamushenkilöistä tai jäseneksi liittymisestä. Myös jäsenyysslinjan puhelu ohjautuvat kulloinkin päi-

vystävälle palveluneuvojalle. Etuuskäsittelijät ovat puolestaan töissä Palvelualueen työttömyyskassassa, eivät liitossa vaikka samalla toimistolla työskentelevätkin. Heidän työhönsä kuuluu työttömyystukihakemusten käsittely ja tuen hakemisessa sekä tukeen liittyvissä asioissa neuvominen. Toimistijat taas hoitavat työsuhteisiin liittyviä asioita. Toisinaan yläkerrasta saatavaa kuulua pieniä "irto perkeleitä" kun asiat eivät mene niinkuin niiden pitäisi mennä. Kannattaa kuitenkin muistaa se, että ensimmäiseksi käännytään aina työpaikan luottamusmiehen puoleen ennen kuin lompsitaan toimistolle, sillä jos työpaikalta luottamusmiehes löytyy ei liiton toimitsijat voi astua luottamusmiehen varpaille vaan hierarkiassa luottis tulee aina ensin.

Nina Karjalainen

Jäsenille maksutta kesäpäiväkäyttöön

HANKALA-mökki Sanginjoella n. 25 km Oulusta

Varustukseltaan varsin vaatimaton mökki, mutta siellä on mm. kaasuliesi ja kupit kahvihetkiä varten. Juomavesi täytyy viedä mukana. Saunassa saa pehmeät löylyt ja joessa voi käydä kastautumassa löylyjen välissä. Joesta voi narrata myös eväkkäitä, ja lähimetsä on sienestäjän ja marjastajan aareita.

Avaimen saa lainaan jäättilanteesta riippuen touko-kesäkuusta alkaen kuittausta vastaan luottamushenkilöltä: Anttila, Eurokangas, Onninen, Raksilan Prima ja Stockmann sekä osaston toimistolta.

Mökki-istä Jari Juntunen p. 050 545 2633

Hankalaan ei toistaiseksi ole ollut pääsyä, mutta tänä kesänä sinne on tulossa uudet sillat. Tarkista tilanne kotisivuilta.

Politiikan näkymätön käsi ohjaa jokapäiväistä käyttäytymistämme

On kolme päivää EU-vaalien varsinaiseen vaalipäivään, ennakkö-äänestys on päättynyt paria päivää aikaisemmin. Yhteiskunnassa ja maailmassa tuntuu olevan asiat vinksallaan ja moni asia kaipa muutosta.

Arvojen ja asenteiden sanotaan koventuneen yhteiskunnassamme, eikä tuon väitteen todentaminen vaadi kummoitakaan tutkiskelua. Työttömyyden annetaan ymmärtää johtuvan laiskuudesta, eikä siitä tosiasiaa, että avoimia työpaikoja on noin 30 000 ja työttömiä yli 300 000. Huonotulisuus on omasta toimeliaisuuden puutteesta johtuvaa, vaikka luemmekin jatkuvasti uutisia yt-neuvotteluista joissa työntekijöitä potkitaan työpaikoistaan pihalle. Toisaalta toimielias, yt:stä päättänyt johtaja saa samalla ison bonuksen vuosiansioihin, kun on niin kovin ansioitunut ja niin, toimielias.

On helppoa suuttua, vihata ja ärsyntyä kun näkee äärimmäistä itsekkyyttä ja ahneutta. Hedelmällisempää olisi kuitenkin pohtia, miten tuo joskus silmittömältikin tuntuvan ahneuden käytännön toteutuminen on mahdollistettu. Se, että joku pystyy oikeasti toteuttamaan mielitekonsa ja haalia ympärilleen määrättömästi rikkauksia, vaurautta ja materiaa-

Välillä voisi pysähtyä miettimään sitä, miten tässä yhteiskunnassa on tultu tilanteeseen, jossa tuntuu että taloudellisesti ja sosiaalisesti menestyneen ihmisen mielipidekin on arvokkaampi kuin keskinääräisesti, saati huonosti toimeentulevien ihmisten.

Koventuneiden arvojen maailmassa myös heikompiosaisten puo-
lustaminen on vaikeampaa. Siksi tarvitsemme mm. voimakkaampaa ay-liikettä, joka kokoaa ihmiset, niin palkansaajat, työttömät kuin eläkeläisetkin. Ihmisten tulisi nähdä voima joukossa ja lyöttäytyä yhteen, eikä kateuksissaan miettiä miten omia veresihallalla maksettuja verorahoja maksetaan loisisille, jotka lekottelevat tukien varassa.

On jokseenkin järjenvastaista, että olemme samanaikaisesti kateellisia niin rikkaille kuin köyhillekin. Toinen tienaa liikaa muiden työpa-noksesta keräämistään hyödyistä ja toinen viettää aivan liian laadukas-ta vapaa-aikaa ilman minkäänlais-ta konkreettista panosta ”yhteisen hyvän” eteen.

Poliittisella päätöksenteolla vai-
kutetaan siihen, millä tavalla omat asenteemme, arvomme ja käytök-
semme pääsevät toteutumaan ja vaikuttamaan muihin. 90 –luvun
larnasta nousemisen tiimellyk-

sessä tehtiin joidenkin mielestä välttämättömiä muutoksia lain-säädäntöön, jotta nousu ylipäättään olisi mahdollinen. Palkansaajilta edellytettiin palkkamaltia ja jous-toa. Työpaikkojen ei enää oletettu olevan vakiutuisia tai kokoaikaisia. Pääasia, että yritti tehdä edes jotain ja edes pienen osan. Samalla yri-
tysten omistajien tulojen verotusta muutettiin. Omistajien oli aiempaa kannattavampaa tulouttaa firman voitot omalle tilille kuin satsata pitkäjänteisesti yrityksen menes-
tymiseen voittoja investointeihin käyttämällä.

Parilla muutoksella saatiin tilanne, jossa ihmiset kokivat itsensä aiem-paa vahvemmin kuuluvan johonkin leiriin. Oli työntantajien ja vauras-tujen leiri, jossa oli menestyjät ja oman erinomaisuutensa vuoksi rikastuneet tai siihen ainakin voimakkaasti pyrkivät ja uskovat. Oli myös riistetyiksi työntekijöiksi itsensä kokevat, joiden selkäpiistä revityillä tuotoksilla hädin tuskin saa pidettyä itsensä leivän syrjässä kiinni ja joiden urastuksesta joku muu kerää todellisen palkinnon. Enää ei puhallettu yhteen hiileen. Yrityksillä ei ollut tehtävää huo-lehtia osaltaan hyvinvointiyhteis-kunnasta vaan ainoastaan tuottaa omistajilleen mahdollisimman paljon voittoa. Toisaalta palkan-saajien kurjistunut asema ja mm.

uhka työttömyydestä saivat heidät käyttäytymään tavoilla, jotka ulkopuoliselle näytävät käsittä-mättömän sivistymättömyiltä. Oli synnytetty leirit, joissa oli syytä olla kateellinen sekä omaa asemaa piti olla jatkuvasti turvaamassa ja puolustamassa.

Tällaisille mietteille olisi huomata-vasti nuikemmin tilaa mikäli heikoimmassa asemassakin ole-vien toimeentulo ja hyvinvointi olisi taattu. Ei olisi tilaa olla kateellinen. Tämä olisi pitkällä tähtäimellä myös varakkaamman ja menestyneemmänkin kansan-
osan etu, sillä yhteiskuntarauha ja turvallisuus olisivat paremmin taattu, mikäli ihmisillä ei ole tar-
vetta toimia itsensä irvikuvinaan. Ei tarvitsisi myydä periaatteitaan henkensä pitimikseen. Varastaa, käyttäytyä vihamielisenä rasistina, tiedostamatta käytöksensä synnyn syytä. Itsekkyys on salakavalaa, emmekä osaa läheskään aina tiedostaa, mitkä ulkoiset toisten tekemät tietoiset ja tiedostamat-tomat päätökset käytökseemme vaikuttaa.

Otetaan tähän väliin pieni ajatusleikki.

Jos joutuisit autiolla saarelle ja saisit ottaa mukaasi yhden vapaa-

valintaisen henkilön, kenet sinä ottaisit? Pysähdy hetkeksi ja mieti hetki, kenet oikeasti ottaisit.

Käsittäakseni valtaosa vastaa ottavansa jonkun läheisen taikka tuntemattoman mutta arvostaman-sa tai muuten ihailemansa ihmisen. Itse ottaisin mukaani maailman suurimman kusipään, sillä eihän läheiseni ole tehneet mitään ansai-takseen elää eristyksissä kaikista heille tärkeästä. Sen sijaan jos veisin mukaan ihmisen, joka toimillaan aiheuttaa suurta tuskaa muodossa tai toisessa helpottaisi edes jonkin verran muiden elä-mää. Voisin elää autiolla saarella jokseenkin tyytyväisenä, olisinhan saanut jotain hyvää aikaan.

Tällä ajatusleikillä toivoin vain hieman tökkiväni huomaamaan, että itsekkyys ja itsekkäästi ajatteleminen on kovin helppoa, emmekä aina tiedosta mielihalu-jemme ja tekojemme vaikutuksia. Jos ottaisimme saarelle mukaan läheisimmän ihmisen, joka saisi tietää että me olemme heidät järjestäneet kyseiseen paikkaan omalla toiveellamme, ei elo tuolla saarella olisikaan ehkä niin auvoi-saa kuin toivetta esittäessä olimme ajatelleet.

Joonas Tuomivaara
PAMin edustajiston puheenjohtaja

Sama taitaa päteä tilanteisiin joissa ihminen ja hänen toimintansa on

HYVINVOINTIA DUUNAREILLE

Palkansaajien hyvinvointi ja ter-
veys PHT ry tukee työikäisten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia järjestämällä lapsi-perheille ja työikäisille aikuisille 1. askel-hyvinvointijaksvoja noin 30 matkailukohteessa eri puolilla Suomea.

Jaksoja toteutetaan suomalaisissa hotelleissa, lomakeskitymissä, terveyskylpylöissä ja urheilu-opistoissa eri puolilla Suomea. Jaksoille haetaan sähköisessä hakujärjestelmässä ja osallistu-misesta maksetaan vain edullinen omavastuuosuus. Raha-automaat-tyhdistys tukee toimintaa. PHT ry on terveyden ja hyvinvoin-nin edistämisen järjestö ja SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n jäsenjärjestö. Toiminta aloitettiin 1.1.2012. Ota ensimmäinen askel omaan hy-vinvointiisi ja hae mukaan PHT:n toimintaan!

www.pht.fi
Puhelin: 020 144 1318
arkisin klo 9–10 ja 13–15
Sähköposti:
asiakaspalvelu@pht.fi

OSAPIN LIIKUNTAPÄIVÄ LA 28.6.2014 KLO 10.00 SARKKIRANNANURHEILUKESKUS KEMPELE

Kilpailulajina 3-ottelu

Sarjat ja lajit:

v.2008 ja myöh. synt. , 2006-2007 ja 2004-2005-synt. (40m, pituus ja pallonheitto)

2003-2002, 2001-2000 ja 1998-1999 (60m, pituus, kuula)

Yleinen N/M, N/M 35, 40, 45, 50, 55, 60 ja 65 (60m, pituus, kuula)

Lajeina myös UKK-kävely ja Cooperin-testi.

Lisäksi saappaanheittoa, ilmapalloja lapsille, arpoja.

Ilmoittautumiset:

18.6.14 mennessä sähköpostilla:
riitta.matero@dnainternet.net tai talippo@gmail.com
Ilmoittautua voi myös liikuntapäivänä paikan päällä klo 9.30 alkaen.
Osallistumismaksu on 10€/aikuinen, lisätietoa osastoltasi, maksaa voi myös paikan päällä.

Tiedustelut:

Riitta Matero 041-460 7464 /riitta.matero@dnainternet.net tai
Tapio Lippo puh. 041-441 6811 /talippo@gmail.com

KESÄDUUNARI AUTTAA NUORIA

SAK:n, STTK:n ja Akavan yh-teinen Kesäduunari-info neuvoov jälleen nuorten kesätyösuhteisiin liittyvissä asioissa. Maksuton pal-velu on kerännyt viime kesinä yli 500 yhteydenottoa. Kymmenettä kesää toimiva kesäduunari-info on suunnattu nuorille, heidän vanhemmilleen ja työnantajille. Yhteyttä voi ottaa jo ennen työsuhteen alkua. Kysyä voi esimerkiksi palkoista, työvuorois-ta tai työsuopimuksen laatimiseen liittyvistä seikoista. Kesäduunarineuvoja Sini Siik-ström muistuttaa, että työsuopimus kannattaa aina tehdä kirjallisena. Työehtoihin liittyvät työntekijän oikeudet ja velvollisuudet sekä epäselvät kohdat on syytä selvittää ennen nimen allekirjoittamista. – Älä koskaan epäro kysyä. Ja pidä huoli, että saat riittävän pe-rehdytyksen työhösi. Työnantaja

on velvollinen antamaan ohjausta esimerkiksi työpaikan olosuhteis-ta, koneiden ja laitteiden toimin-tataivoista ja työturvallisuudesta. Perehdytyksessä työnantajan tulee ottaa huomioon työntekijän koulu-tustausta, ammatillinen osaaminen ja työkokemus. Kunnon ohjaus vähentää työtaturmia, parantaa työn laatua ja lisää työhyvinvoin-tia. Kesäduunari-info aukeaa 2. touko-kuuta ja on avoinna 29. elokuuta saakka. Neuvoja voi kysyä nume-rosta 0800 179 279 ja osoitteesta www.kesaduunari.fi. Keskustelu käy myös Facebookissa osoitteessa www.facebook.com/kesaduunari. Puhelinpalvelu on avoinna maa-nantaista perjantaihin kello 9–15. Neuvontaa saa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Palveluun voi soit-taa nimettömänä.

REILU KAUPPA ANTAA NAISILLE MAHDOLLISUUDEN

Noin 70 % maailman 1,3 miljardista köyhyyssrajaa alapuolella elävistä ihmisistä on naisia. Maa-seuduilla elävät naiset pääsevät harvoin hyvähalkkaisuun töihin, heillä on rajalliset omistusoikeudet ja pienemmät koulutautumismah-dollisuudet, minkä lisäksi he ovat usein vastuussa lastenhoidosta. Tästä seuraa, että kehittyvissä maalaisyhteisöissä miesten ja nais-ten välinen kuilu jatkaa kasvuaan. Vuositasoina jatkuneen epätasa-arvon muuttaminen ei tapahdu hetkessä tai ole helppoa, mutta Reilun kaupan on todistettu olevan tehokas keino auttaa naisia. Reilun kaupan avulla maaseutujen naiset saavat enemmän mahdollisuuksia sekä ansaitsemansa kunnioituksen.

Reilu kauppa rohkaisee viljelijöitä ja pientuottajia demokraattiseen järjestäytymiseen, mikä antaa naisille yhtäläiset mahdollisuudet saada äänensä kuuluviin; naisten osuus Reilun kaupan rakenteissa kasvaa jatkuvasti.

Etelän naisten aseman paran-taminen on jo sinällään tärkeä päämäärä. Mutta se on myös kansainvälisen kehityksen osa-alue, joka on liian tärkeä jätettäväksi huomiotta. YK:n elintarvike- ja

maatalousjärjestö FAO:n keräämi-enempiiristen tietojen perusteella on arvioitu, että maataloudessa vallitsevan sukupuolten välisen epätasa-arvon poistaminen vähen-täisi aliravittujen määrää 12–17 prosentilla maailmanlaajuisesti, mikä tarkoittaisi 100–150 miljoonaa ihmistä!

Ilmastonmuutos on tuottajien arkitodellisuutta

Yöllämpötilojen kohoamisella oli merkittävä vaikutus kahvinuoste-sien leviämiseen Keski- ja Etelä-Amerikan kahviviljelijöillä viime vuosina. Tauti on tehnyt tuhojaan Euroopan kokoisella alueella, miljarden eurojen edestä. Reilun kaupan tarjoaman asiantunte-muksen, parhaiden käytäntöjen ja kestävämpien lajikkeiden avulla viljelijät voivat mukautua ilmas-tonmuutokseen ja torjua sitä.

Ilmastonmuutos vaikuttaa eniten juuri niihin ihmisiin, joita Reilu kauppa pyrkii auttamaan. Sen vuoksi Reilun kaupan liike ottaa vastuun myös omista vaikutuksistaan ilmastonmuutokseen.

Tuottajien on noudatettava tiuk-

koja ympäristöstandardeja, mikä tarkoittaa luonnonmukaisen ympäristön suojelua sekä ympäristö-näkökulman ja jätteiden käsittelyn huomioimista osana maatilaa hoi-toa. Tuottajia kannustetaan myös sijoittamaan osan Reilun kaupan lisästäan energian käytön vähentä-miseen, etenkin uusiutumattomista lähteistä saatavan energian. Inti-assa teenviljelijät ovat käyttäneet osan Reilun kaupan lisästäan au-rinkopaneeliin, joilla korvataan perinteinen puulämmitys.

Costaricalaiset kahvinviljelijät ovat puolestaan istuttaneet Reilun kaupan lisän avulla puita, mikä estää maanpinnan eroosiota, sekä sijoittaneet ympäristöystävällisiin uuneihin, jotka lämmitetään kah-vipuvun ja makadamiaapähkinän kuorilla. Tämän ansiosta heidän ei enää tarvitse kaataa puita metsästä, vaan he voivat suojella sademetsiään.

Se ylläpitää terveys- ja laatus-tandardeja Reilu kauppa ei ole perinteistä kehitysapua, vaan se perustuu markkinoihin. Reilun kaupan tuotteita voi nauttia hy-vällä omallatunnonla. Eettisten standardien lisäksi tuotteiden on läpäistävä tiukat laatuvaatimuk-

set ja niitä kehitetään jatkuvasti paremmiksi. Myös tuottajia kannustetaan jakamaan parhaita käytäntöjään ja heille tarjotaan lisäkoulutusta ja tukea. Ei siis ole ihme, että Reilun kaupan tuotteet menestyvät markusteissa!

Reilun kaupan tuottajien on nou-datettava kansallista ja kansain-välistä kemikaalilainsäädäntöä ja heille annetaan tarkat ohjeet siitä, mitä kemikaaleja ei saa käyttää. Luomulaatuisten Reilun kaupan tuotteiden markkinahinta on korkeampi, joten tuottajia kannustetaan käyttämään Reilun kaupan lisä sijoituksiin, joiden avulla he voivat saada Reilun kaupan sertifikaatin ohkeen myös luomusertifikaatin. Muutos takaa turvallisemmat työolot, paremmin voivan ympäristön ja terveellisem-mät tuotteet.

Maija Lumme
Reilu Kauppa ry

Reilun kaupan kahvia on myyty Suomessa vuodesta 1999. Sitä tulee Suomeen mm. Brasiliasta, Ecuadorista, Etiopiasta, Hondurasista, Indonesiasta, Kolumbiasta, Meksikosta, Nicaraguasta, Perusta ja Tansaniasta. Hondurasilainen Fany Pastora Pineda työskentelee Reilun kaupan kahvia viljelevällä Comisajulin tilalla.

VAPPU 2014

Ammattiosastomme osallistui jälleen vappumarssille, sekä työvään vappuun Rotuaarilla. Vahvistimme työvään- aatettam-me ja näimme erittäin tärkeänä myös ammattilaiton näkyvyy-den, näinä duunareille hyvin vaikeina aikoina. Puheet kuunneltuamme ja työ-

vään laulut laulettuamme me-nimme yhdessä vielä brunssille Tubaan, jossa saimme nauttia erinomaisesta ruuasta ja rakkaiden tovereiden seurasta. Työvään aate kulkee mukana sydämissämme läpi vuoden.

Anne Ylivirta

KUVAKILPAILU PARAS KESÄMUISTO

Mikä on parasta kesässä?
Minkä kesäisen asian ääreen mieli
vaelttaa kylmänäkin pakkaspäivänä?
Jaa kokemus kanssamme.

Lähetä meille kuva parhaasta kesämuistostasi.

Tunnelmallisimman kuvan lähettäjä saa 100€ lahjakortin.
Lohdutuspalkintona jaossa myös 50€ lahjakortti.

Lähetä kuva 10.8. mennessä (yksi kuva/osallistuja)

sähköpostilla:
osasto135@liikealanoulunosasto.fi
tai PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135,
Uusikatu 22, 90100 OULU

Muista liittää mukaan yhteystietosi.

TIETOVISA

Kuka on SDP:n uusi puheenjohtaja?	Pekka Mäki	Antti Rinne	Ari Törmä
Mitä eläimiä ovat lentävät koirat?	Lentokaloja	Lepakoita	Liito-oravia
Missä toimii Euroopan ihmisoikeustuomioistuim?	Strasbourgissa Ranskassa	Brysselissä Belgiassa	Genevessä Sveitsissä
Minkä nykyisen valtion alueella sijaitsi tuhoutunut Tsernobylin ydinvoimala?	Venäjän	Ukrainan	Valko-Venäjän
Kuinka pitkä on yksi merimaili?	1609 m	158 cm	1852 km
Kuka näytteli tv-sarjassa konstaapeli Reinikaista?	Heikki Kinnunen	Tenho Saurén	Tarmo Manni
Kenen kirjailijan luoma yksityisetsivä on Jussi Vares?	Ilkka Remeksen	Reijo Mäen	Arto Paasilinnan
Mikä on Palefacen oikea nimi?	Karri Miettinen	Jonne Aaron	Jukka Rousu
Missä kaupungissa asuu Hannu Hanhi?	Ankkalinnassa	Hanhivaaraassa	Sorsalassa
Milloin vietetään Eurooppa-päivää?	4. heinä	6. marras	2. touko

Vastausten tulee olla perillä 10.8.2014 mennessä.
PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135, Uusikatu 22, 90100 OULU
tai sähköpostilla p.kanninen@pp.inet.fi otsikolla "Tietovisa".
Muista liittää mukaan yhteystietosi. Parhaat palkitaan!

EDELLISEN TIETOVISAN VASTAUKSET:

- 1** Kuka on PAMin 1. varapuheenjohtaja?
Jaana Ylitalo
- 2** Montako kertaa Pam-lehti vuodessa ilmestyy?
15krt/v
- 3** Minkä niminen on PAMin oma hotelli?
Petäys Resort
- 4** Missä osoitteessa sijaitsee PAMin Oulun aluetoimisto?
Uusikatu 22 90100 Oulu
- 5** Miltä huoltoasemilta saa alennusta PAMin uudella jäsenkortilla?
Neste Oil
- 6** Minkä vuonon rannalla sijaitsee PAMin Ivalon erämökki?
Nanguvuonon
- 7** Mikä on PAM puodin nettiosoitte?
www.innoflame.fi/store/pam/
- 8** Mitkä laivayhtiöt antavat etuja PAMin jäsenille?
Tallink Silja Oy, Eckerö Line ja Viking line
- 9** Paljonko PAMin jäsenet saavat alennusta Kylpylähotelli Levitunturin huonehinnasta?
30%
- 10** Miten liittyy PAMin jäseneksi netissä?
www.pam.fi/liity

Manoffee

Tiedätkö sinäkin jo Banoffeen, tuon iki-ihanan toffee-banaani-kakun, joka on brittien kansalliskiruoka. Kakkuun voi käyttää banaanin sijaan muitakin marjoja ja hedelmiä. Näin kesällä siitä saa herkullisen tuoreista mansikoista.

Ja näin siitä tuleekin banoffeen sijaan Manoffee. Kakku on erittäin helppo ja nopea tehdä. Kun varaat ainekset vaikkapa kesämökille, saat loihdittua yllätysvieraillekin taivaallisen jälkiruuan.

1 pkt kaurakeksejä

100 g voita sulatettuna

2 prk kondensoitua karamellisoitua maitoa

500g tuoreita mansikoita

2 prk kuohu- tai vispikermää

Murskaa keksit. Esimerkiksi muovipussissa tämä onnistuu helposti. Kaada kulhoon ja sekoita sula voi sekaan. Levitä piirakkavuualle ja laita kylmään jähmettymään. Kun pohja on kovettunut, levitä kondensoitu maito-toffee vuuan päälle. Pilko tuoreet mansikat sekaan. Vatkaa kerma vaahdoksi ja mausta sokerilla ja vaniljasokerilla. Lisää kermavaahto kaiken kruunuksi ja laita kylmään muutamaksi tunniksi maustumaan. Koristele vielä mansikoilla. Nauti tuoreen kahvin ja hyvän seuran kera. Mielellään luonnon helmassa.

Anne Ylivirta

LÄHDE MUKAAN PYÖRÄILYN KILOMETRIKISAAN 2014 (1.5.-22.9.)

Joka kuukausi arvotaan
pyöräilyaiheisia palkintoja.

Kilometrikisan kotisivut: www.kilometrikisa.fi

Lisätiedot: osaston joukkueen 'kapteeni' Jari Juntunen p. 0505452633

-PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135-

PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135 osallistuu kisaan joukkueella "Jäsenet liikkeellä".

Liity mukaan joukkueeseen osoitteessa:
<https://www.kilometrikisa.fi/teams/join/>
Joukkueen nimi: Jäsenet liikkeellä

Osallistumiskoodi: d.sa135

Lähde sinäkin liikkeelle ja laita pyörät pyörimään!
Mukaan joukkueeseen voit pyytää perheenjäsenesi, ystäväsi, työkaverisi...

Kilometrikisa on leikkimielinen, kaikille avoin ja maksuton kilpailu, jonka järjestää Pyöräilykuntien verkosto ry. Kisan tarkoituksena on innostaa ihmisiä työmatkapyöräilyyn ja muuhun arkipyöräilyyn. Kisassa merkitään ylös kaikki ajatut kilometrit ja kartutetaan joukkueen kokonaiskilometrisaldoa. Mukaan voi ilmoittautua lisää osallistujia koko kisan ajan ja kilometrit voi kirjata takautuvasti. Mukaan hyväksytään kaikki kisan aikana poljetut kilometrit, myös vapaa-ajan ja loma-ajan pyöräilyt.

Osasto järjestää
kauden päätteeksi
arvonnan
oman joukkueen
kesken.

Lomaile Kuusamossa!

Rukalla sijaitsevat osaston omistamat KANERVA RUKA ja SALMI ovat pamilaitsten vuokrattavissa.

Voit varata yhden ajanjakson kerrallaan eli käytettyäsi varauksen voit varata uuden

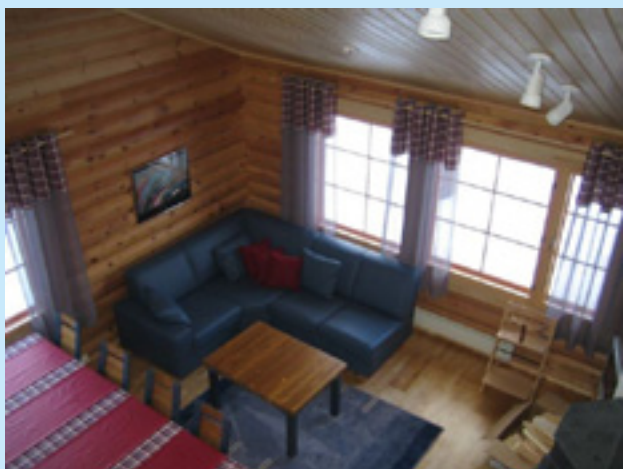
KANERVA RUKA

Kaukonraitti 6 C 8, Kelorivitalo 80+14 m²
tupakeittiö, oleskelutila, 3 mh, vuodepaikkoja 6+1

SALMI

Kaukonraitti 4 D 1, Paritalo 80+12 m²
tupakeittiö, 3 mh, parvi, vuodepaikkoja 7

Vuokraushinnat v. 2014

Ajalla	Viikko		Pe-Su	
	os. 135	pamilaiset	os. 135	pamilaiset
5.1.-16.2.2014	280 €	370 €	170 €	225 €
16.2.-4.5.	480 €	630 €		
4.5.-15.6.	200 €	265 €	130 €	170 €
15.6.-22.6.	350 €	475 €		
to-su 19.-22.6.			250 €	325 €
22.6.-21.12.	280 €	370 €	170 €	225 €
21.12.-28.12.	480 €	630 €		
28.12.14-4.1.2015	480 €	630 €		

+ Ruka-Ko Oy:n palvelumaksu 10 €

Vaihtopäivä sunnuntai.
Huom. Ei lemmikkieläimiä. Voit varata yhden ajanjakson kerrallaan eli käytettyäsi varauksen voit varata uuden. Vuokrauksessa noudatetaan yleisiä peruutusehtoja.

Lisätiedot: Ruka-Ko Oy ja
www.liikealanoulunosasto.fi

Vuokraus:
Ruka-Ko Oy, ma-pe klo 10-17
p. 020 734 4790

Mukavia hetkiä Kuusamossa!

PAM-Liikealan Oulun osasto ry 135 OSASTON TOIMISTO Avoinna ma-to klo 9-12 ja 13-16

Uusikatu 22, 4. krs, 90100 OULU
p. (08) 376 249 tai 044 5450 135
sähköposti: osasto135@liikealanoulunosasto.fi
www.liikealanoulunosasto.fi
facebook.com/liikealanoulunosasto

Toimistolta saat tietoa osaston järjestämistä tapahtumista ja retkistä ym.
Seuraa myös ilmoittelua pam-lehdessä ja netissä

Jäsenedut saadaksesi varaudu esittämään jäsenkorttisi sekä tarvittaessa muu etuun oikeuttava todistus. Huom. toimistolla käy vain käteismaksu.

Toimisto suljettu kesällä 4.7.-3.8.2014.

Liput kesäteatteriin jäsenhintaan! TANKKI TÄYTEEN Toppilan Möljällä

Lippuja esityksiin:
to 17.7. klo 19 ja la 2.8. klo 19

Jäsen 15 €/ avec/ei-jäsen 22 €
(Liput myynnissä toimistolla 26.6. saakka.)

JÄSENETUJA LIIKUNTAAN!

**OuluCard-
liikuntakortit (10 krt)**
26 €/15 € (työtön,
eläkeläis- tai
opiskelijajäsen)
+ korttipantti 3 €

ensimmäisestä kortista,
jatkossa tyhjän Cardin vaihto ladattuun.
6 liikuntakorttia/vuosi
(uusi kortti noin joka toinen kk)
Huom. aleryhmän korttia käytettäessä
liikuntapaikassa varauduttava esittämään
myös alennukseen oikeuttava todistus.

OuluCardin käyttöpaikat:

- Oulun uimahalli (uinti, kuntosali)
- Raatin uimahalli (uinti, kuntosali, sulkapallo)
- Ouluhalli (kuntosali, sulkapallo)
- Linnanmaan liikuntahalli (kuntosali, sulkapallo)
- Urheilutalo (kuntosali)
- Vesi-Jatuli, Haukipudas (uinti, kuntosali)
- Oulunsalon liikuntakeskus (kuntosali)

Zimmarin uintisarjakortit (5 krt) 14 €
10 sarjakorttia/vuosi (enintään kaksi korttia kerrallaan)

Vuoden aikana voi ostaa 6 kpl OuluCard-liikuntakortteja tai 10 kpl Zimmarin uintisarjakortteja. Edun voi käyttää myös osittain molempiin. Kortit myynnissä osaston toimistolla, huom. käteismaksu.